

Za boljše pogoje reje

Ukrep Dobrobit živali se bo izvajal tudi v zadnjem letu Programa razvoja podeželja 2014–2020

Alberta Zorko, KGZS

V Uradnem listu RS št. 203/21 je bila objavljena Uredba o ukrepu Dobrobit živali (DŽ) iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 za leto 2022.

Ukrep DŽ se bo tudi v zadnjem letu izvedbe, torej v letu 2022, prav tako izvajal v treh operacijah, in sicer za prašiče, govedo in drobnico. Glede na to, da je prepoznana potreba po ohranitvi ukrepa, je le-ta predviden tudi v novem SKP.

Glavni cilj ukrepa je izboljšanje pogojev reje, tako standardov za krmo, namestitev, kar vpliva na dobro rejnih živali. Takšna reja pomeni dodano vrednost mesu in mesnim izdelkom ter mleku in mlečnim izdelkom. Tako vzrejeno meso in prirejeno mleko bi morala dosegati boljšo ceno na trgu.

Pogoj za 100-odstotno izplačilo je tudi udeležba na usposabljanju za ukrep DŽ. Nosilec kmetijskega gospodarstva, njegov namestnik ali član kmetije oziroma oseba, zaposlena na kmetijskem gospodarstvu, mora najpozneje do **15. decembra 2022** opraviti usposabljanje s področja ukrepa DŽ. Usposabljanje obsega najmanj **štiri pedagoške ure** in ga izvede izvajalec usposabljanja v skladu z uredbo, ki ureja ukrepe prenosa znanja in svetovanja iz PRP 2014–2020.

Ob kontrolah je bil v letu 2019 na nivoju celotnega ukrepa dobrobit živali ugotovljen visok odstotek kršitev iz naslova neopravljenega izobraževanja, kar znaša 4,12 odstotka vseh vlagateljev. V letu 2020 ni bilo kršitev zaradi neopravljenega izobraževanja, saj so vlagatelji gradivo za izobraževanje zaradi epidemije covid-19 prejeli kar po pošti. V letu 2021 pa je bilo usposabljanje izvedeno na kombiniran način, in sicer na daljavo s pomočjo digitalnih orodij ter s pošiljanjem gradiva po pošti.

Operaciji DŽ – drobnica in DŽ – govedo

Upravičenci, ki bodo oddali zahtevek za operacijo dobrobit živali – drobnica, morajo zbirno vlogo vložiti najpozneje do vključno 5. maja 2022, ker vložitev zahtevka po tem datumu ne omogoča izpolnjevanja pogojev za izplačilo zahtevka, razen v primeru izjemne okoliščine zaradi covid-19, katera pravila so določena v IAKS Uredbi.

Ponovno velja pravilo, da začetka obdobja paše ni mogoče uveljavljati pred datumom vnosa zahtevka za operaciji DŽ – govedo oziroma DŽ – drobnica. Prav tako je potrebno, da so za živali, za katere se bo uveljavljal zahtevek za operaciji DŽ – govedo in DŽ – drobnica, izpolnjene vse zahteve navzkrižne skladnosti »Standarda identifikacije in registracije«. Število drobnice na zahtevku za operacijo DŽ – drobnica ne sme presegati števila drobnice, prijavljenega v Centralni register drobnice (CRD) na dan 1. februar. Če je skupno število drobnice na zahtevku večje od števila živali, prijavljenega v CRD, mora biti na zahtevku navedeno tudi število

drobnice, ki je na kmetijsko gospodarstvo prišla od vključno 2. februarja 2022 do datuma vnosa zahtevka, in številke spremnih listov za to drobnico.

Tudi v letu 2022 bo eden izmed pogojev za obe operaciji opravljena koprološka analiza, rezultate le-te pa bodo vnašale veterinarske organizacije v spletnem portalu Volos. Zbrani podatki s seznama koproloških analiz se bodo uporabljali za upravni pregled že ob oddaji zahtevka. Koprološka analiza in vnos podatkov v seznam koproloških analiz bosta morala biti izvedena pred oddajo zahtevka za ukrep DŽ in hkrati pred začetkom paše. **Nosilci kmetijskih gospodarstev morajo vzorce blata za koprološko analizo oddati vsaj osem dni pred oddajo zahtevka za DŽ – govedo ali DŽ – drobnica, da bo analiza le-teh pravočasno vnesena v seznam.** Rejce prav tako opozarjamo, da morajo kljub bazi podatkov imeti pri sebi tudi dokazila o opravljenih koproloških analizah.

Za datum začetka paše, ki se ga pri pregledu na kraju samem upošteva za preverjanje pravočasnosti izvedbe koprološke analize in tretiranja živali, se šteje datum dejanskega začetka paše (datum začetka paše iz dnevnika paše).

Obdobje paše za govedo in drobnico se lahko prekine tudi zaradi nevarnosti **napada velikih zveri**. Če ta prekinitev ne traja skupno več kot deset dni, prekinitve ni treba sporočiti agenciji, temveč se trajanje in razlog za prekinitev navedeta le v dnevniku paše. Če nevarnost napada velikih zveri traja več kot deset dni, mora upravičenec sporočiti višjo silo agenciji v skladu z uredbo, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike za leto 2022, v 15 delovnih dneh od dneva, ko to lahko stori, na obrazcu iz navedene uredbe.

Pri operaciji DŽ – drobnica se mora le-ta pasti neprekinjeno najmanj 210 dni ali najmanj 180 dni na kmetijskih gospodarstvih, razvrščenih v območje s krajšo vegetacijsko dobo, v času od 15. marca 2022 do 30. novembra 2022. Kmetijsko gospodarstvo je razvrščeno v območje s krajšo vegetacijsko dobo iz prve alineje prejšnjega odstavka, če ima na dan 18. februarja 2022 v registru kmetijskih gospodarstev več kot 50 odstotkov grafične površine GERK-ov z vrsto rabe 1300, 1320 in 1222 znotraj območja s krajšo vegetacijsko dobo.

Umik zahtevka za DŽ – drobnica

Če upravičenec za vse živali ali določeno število živali, za katere uveljavlja zahtevek za operacijo DŽ – drobnica, ne zagotovi celotnega obdobja paše, mora v primeru pogina živali ali če določeno število živali zapusti kmetijsko gospodarstvo zaradi prodaje ali oddaje v zakol pred izpolnitvijo obdobja paše za drobnico, izvesti umik zahtevka v skladu z uredbo, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike za leto 2022.

Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja RS je največji delež napak ugotovila pri ukrepu DŽ – govedo v letu 2020 pri upravičencih, ki koprološke analize niso izdelali pred začetkom paše, le-to pa so morali storiti po končani paši, najpozneje do 31. decembra 2020. Koprološke analize niso bile izdelane ali pa ta ni bila izdelana za vse živali. Od leta 2020 se koprološke analize preverjajo administrativno.

Pri ukrepu DŽ – drobnica je bilo največ napak oziroma kršitev, ker se živali (ovce in koze) ne nahajajo na KMG in zaradi nedoslednosti pri vodenju registra upravičenih živali.

- **Operacija DŽ – prašiči**

Celotni programi DŽ za KMG, ki se bodo v letu 2022 prvič vključila v operacijo DŽ – prašiči, so morali biti izdelani in vneseni v Centralni register prašičev najpozneje do **31. decembra 2021**, pregled gospodarstva in posodobitev programa DŽ za KMG oziroma za G-MID-e, na katerih je bil program DŽ izdelan že za leto 2021, pa morajo biti izdelani in vneseni v Centralni register prašičev najpozneje do **23. februarja 2022**.

- **Sporočanje staleža prašičev**

Sporočanje staleža ostaja enako, kot je bilo le to zahtevano do sedaj: vsak mesec je treba podatke o številu sesnih pujskov, tekačev, pitancev, plemenskih svinj in plemenskih mladit na prvi dan v mesecu sporočiti najpozneje do sedmega dne v mesecu za tekoči mesec. Podatki o staležu prašičev na dan 1. februar, sporočeni za ukrep DŽ, se morajo ujemati s podatki o staležu prašičev, sporočenimi v CRPš ob oddaji zbirne vloge.

Pri kontroli na kraju samem v letu 2020 ni bilo ugotovljenih kršitev (zaradi kovidnih razmer je bilo izvedeno več kot polovico manj kontrol kot v letu 2019).

Kljub temu je potrebno opozorilo na nedoslednosti pri:

- izvajanju izmeničnega izpusta za prašiče (se ne izvaja oziroma se izvaja le delno),
- vodenju registra prašičev na gospodarstvu (predvsem nedosledni vpis rojstev, poginov, prodaje, zakolov),
- sporočanju staleža prašičev (predvsem sesni pujski, tekači).